

УДК 334.012.2

Головко В. О.

УПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

Визначено, що на початку XXI ст. тенденція зростання інвестицій приватного сектору до сфери виробничої інфраструктури спостерігається як у розвинутих країнах, так і в країнах, що розвиваються. Це зумовлено зміною орієнтації пріоритетів державного фінансування у бік соціальних функцій: освіти, охорони здоров'я та забезпечення рівноваги у суспільстві. Також глобальні фінансові кризи спонукають національні та наднаціональні інститути влади шукати додаткові джерела фінансування для виконання своїх традиційних завдань, таких як забезпечення транспортної та енергетичної інфраструктури. Сукупність зазначених причин привела до виникнення публічно-приватного партнерства як новітнього інституту розвитку економіки.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, інститути розвитку, місцеве самоврядування, інвестиції, сталий розвиток.

Рис. 1. Табл. 1 . Літ. 17.

Головко В. А.

ВНЕДРЕНИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ОПЫТА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАИНЕ

Определено, что в начале XXI в. тенденция роста инвестиций частного сектора в сферу производственной инфраструктуры наблюдается как в развитых, так и в развивающихся странах. Это обусловлено изменением ориентации приоритетов государственного финансирования в сторону социальных функций: образования, здравоохранения и обеспечения равновесия в обществе. Также глобальные финансовые кризисы побуждают национальные и наднациональные институты власти искать дополнительные источники финансирования для выполнения своих традиционных задач, таких как обеспечение транспортной и энергетической инфраструктуры. Совокупность указанных причин привела к возникновению публично-частного партнерства как нового института развития экономики.

Ключевые слова: публично-частное партнерство, институты развития, местное самоуправление, инвестиции, устойчивое развитие.

Vladyslav Golovko

THE IMPLEMENTATION OF INTERNATIONAL PRACTICE OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN UKRAINE

It is stated that at the beginning of the 21st century the tendency of the private sector investment growth in industrial infrastructure can be observed both in developed and developing countries. This is due to a change in the orientation of public funding priorities towards social functions: education, health and ensurance of balance in the society. Also, the global financial crisis provoked national and supranational government institutions to seek additional sources of funding to carry out their traditional functions, such as transport and energy infrastructure support. Thus, the above mentioned factors resulted in developing public-private partnership as the latest institute of economic development.

© Головко В. О., 2016

Key words: public-privat partnership, development institutions, local government, investments, sustainable development.

JEL classification: L32.

Публічно-приватне партнерство (ППП) є ефективним та перспективним інструментом економічного і соціального розвитку на регіональному й місцевому рівнях, засобом залучення коштів до проектів, у яких державні та місцеві органи влади намагаються зберегти контроль та налагодити співпрацю з інвесторами. Під час такого співробітництва між державою і суб'єктами господарювання досягаються кращі техніко-економічні показники та результати господарювання, ефективніше використовуються державні ресурси й комунальне майно.

Після глибокої рецесії в Україні має розпочатися економічне відновлення, стимульоване інноваціями та вдосконаленням інфраструктури в межах програми реформ. Позитивні зрушення можуть бути втілені в життя лише за привабливого інвестиційного клімату. У подальшому поширення механізмів PPP має охоплювати такі сфери: науково-технічного прогресу та нововведень, інформаційну, промисловості та сільського господарства, охорони навколишнього середовища тощо.

Для країн, котрі активно використовують PPP як форму ефективного співробітництва, характерні: велика тривалість відносин; збереження державної та комунальної форм власності на об'єкти з одночасним упровадженням механізмів управління інфраструктурою приватними партнерами; відкритість і прозорість діяльності органів державної та місцевої влади щодо визначення приватних партнерів; забезпечення надання якісних і здешевлених послуг як показник результативності й ефективності. Однак на підставі аналізу практики застосування та підтримки PPP в економічно розвинутих країнах можна стверджувати, що кожна країна використовує власні інструменти сприяння його розвитку.

В умовах високої світової мобільності капітальних та інвестиційних ресурсів, упровадження PPP потребує уникнення інформаційної асиметрії, створення єдиних підходів до оцінювання ризиків тощо. Уніфікація критеріїв ефективності, стандартів планування та звітності перебуває в центрі уваги міжнародних організацій [1]. Цим питанням присвячено дослідження зарубіжних та вітчизняних вчених: Дж. К. Гелбрейта [2], О. Вільямсона [3], В. Гейця [4], Т. Єфименко [5] та ін.

Якість інституційного середовища PPP в Україні характеризується браком ідеології партнерства: низьким рівнем міжособистісної довіри; слабкою комунікацією населення з органами державної влади, громадськими та політичними організаціями; недооцінкою фахівцями органів державної влади й місцевого самоврядування потенціалу проектів PPP; відсутністю спеціалізованих інститутів його розвитку; низьким рівнем обізнаності суспільства щодо переваг і ризиків застосування механізмів PPP. Тому з метою врахування світового досвіду слід зосередити увагу на потенційно важливих сферах та виборі ключових напрямів PPP, що можуть стати суттєвими складовими пріоритетних завдань соціально-економічного розвитку України. Крім

того, потрібно розробляти та впроваджувати найкращу міжнародну практику в ресурсне забезпечення проектів ППП.

Наслідком зазначених проблем є невикористання в Україні функціональних можливостей ППП як механізму забезпечення розвитку інфраструктури національної економіки та поліпшення ефективності надання суспільних послуг. Багато дослідників відзначають такі вади державної політики в цій сфері: непослідовність; відсутність систематичних кроків, скерованих на формування належних умов розвитку; нечіткість у визначенні функцій органів державної влади та неефективна їх координація; брак проектів на регіональному рівні [5].

Відповідальним за розвиток ППП у країні органом може бути урядова установа, державне підприємство або агенція тощо. Діяльність таких органів фінансується, як правило, з державного бюджету та за рахунок внесків приватного сектору [6; 7]. За даними Європейського інвестиційного банку [8], чисельність персоналу вповноваженого органу ППП у країнах ЄС коливається від однієї до 45 осіб, а в середньому становить 8–10 осіб. Функції цих органів істотно варіюються між країнами – від формування та забезпечення виконання державної політики у сфері ППП до остаточного затвердження контракту, безпосереднього нагляду за реалізацією проекту, проведення тренінгів і навчання. Ефективність управління процесами ППП забезпечується надійними та прозорими механізмами бюджетування, казначейським контролем руху зобов'язань та заборгованостей за етапами впровадження проектів, а також за результатами, відображеними у фінансовій звітності [9].

Метою статті є формування пропозицій щодо покращання нормативно-законодавчої бази з урахуванням світового досвіду та особливостей національної економіки задля забезпечення ефективного розвитку.

Виконавча влада не може більше нести тягар масштабних інвестицій, отже, приватний сектор має долучатися до фінансування суспільно значущих проектів.

Протягом останніх двох десятиріч у 137 країнах із низьким і середнім рівнем доходів за участю приватного капіталу реалізується та вже завершено понад 4,3 тис. інфраструктурних проектів. Щорічні потреби країн із низьким і середнім рівнем доходів у фінансових ресурсах для інвестування в об'єкти інфраструктури фахівці Світового банку оцінюють на рівні 500–600 млрд дол. США (5–6 % ВВП цих країн), тоді як фактичні витрати становлять близько 40 % потреб [10, с. 124].

За даними Світового банку загальні обсяги інвестицій в інфраструктурні проекти за участю приватного сектору в 1990–2010 рр. становили 1,6 трлн дол. США. З них найвагоміша частка за кількістю припадала на енергетику – 41 %, а за вартістю – на телекомунікації – 43 %. Галузь транспорту мала 27 та 18 % відповідно. У сфері енергетики найбільші обсяги вкладень спрямовувались у підсектор електроенергетики, а саме на виробництво електроенергії, транспорту – на автомобільні дороги, телекомунікацій – на мобільний зв'язок [11]. У розрізі секторів транспортної галузі більшість проектів (69 на суму 20 млрд дол. США) належала до сектору автомобільних доріг, при цьому лідером вже декілька років поспіль була Індія (49 проектів вартістю 12,7 млрд дол. США у 2010 р.). У регіональному аспекті лідерами із залучення приватних інвестицій у сферу транспорту були чотири країни – Китай (17,3 %), Індія (16,6 %),

Бразилія (15,8 %) та Мексика (10 %), на які припадало 59,7 % їх загального обсягу, а всього перші шість країн (додаково з Малайзією та Аргентиною) абсорбували 70 % вкладень у цій сфері [7, с. 39].

Транснаціональні корпорації (ТНК) мобілізували значні ресурси для інвестицій в інфраструктуру країн із низьким і середнім рівнями доходів. У 1996–2006 рр. відповідні зобов'язання (у тому числі за концесійними угодами) становили 246 млрд дол. США [12]. Важливість ТНК як суб'єктів капіталовкладень була неоднаковою в різних країнах. Так, Китай і Південна Африка незначною мірою поклалися на них у справі розбудови й модернізації своєї інфраструктури, тоді як у Єгипті й Пакистані частка ТНК у загальному обсязі приватних інвестицій в інфраструктуру була великою [9, с. 27].

Країни Азії традиційно є лідерами у сфері інноваційних технологій та науково-технічного прогресу. Наприклад, у Японії було створено наукове місто Цукаба, де розташовані 45 із 98 провідних науково-дослідних лабораторій країни. На підприємствах у цьому місті працює 150 тис. осіб. До наукової мережі Цукаби входять 103 організації – наукові інститути, навчальні заклади, державні та некомерційні організації, винахідницькі центри японських корпорацій. Джерелом фінансування Цукаби є ППП [6].

На таких самих засадах сформовані технологічні парки Китаю. Наприклад, до складу технопарку Чжунгуаньцунь, заснованого в 1988 р., площа якого становить 100 км², входять 50 вищих навчальних закладів, 30 науково-дослідних інститутів та лабораторій, понад 22 тис. компаній із загальним оборотом 80 млрд дол. США. На території зони високих технологій Наньху площею 22 км², створеної в тому самому році, розмістились 30 ВНЗ та 5700 підприємств, 700 із котрих є компаніями з іноземним капіталом [13, с. 39].

Важливим є досвід ППП у Франції, що має значну практику державно-приватної взаємодії у сфері інфраструктури, але переважно у формі концесій. Правова база в країні була стабільною, але слабкою. Державний сектор ініціював розвиток ППП. Було прийнято нові форми партнерських контрактів, за якими, зокрема, побудовані медичні заклади, поліцейські дільниці та інші установи [14, с. 58]. У 2004 р. ухвалено закон про ППП. Як відомо, застосовуються різні підходи до вибору форми власності – між повністю державним або спільним із приватним сектором підприємством. Наприклад, у Англії і Німеччині перевага віддається останньому. У Франції ППП вважається найкращою структурою, котра надає адміністративні послуги. Команда, що цим займається, збирає інформацію, забезпечує підтримку і допомогу в підготовці та підписанні договорів про партнерство. Крім того, вона здійснює оцінку, що є обов'язковою умовою для певних проектів, але для місцевої влади це альтернативний варіант. В європейських системах управління важливе місце посідають такі системи забезпечення якості, як TQM (Total Quality Management), SQMS (Scottish Quality Management System), ISO (International Standardization) та ін. Пік зацікавленості процедурами забезпечення якості припав у світі на початок 90-х років ХХ ст. [11]. У багатьох країнах місцеві органи влади використовують елементи названих критеріїв для оцінювання і якості своєї діяльності, і витрат на надання різноманітних місцевих послуг, зокрема утримання доріг, водопостачання, прибирання вулиць та ін. [5, с. 89].

Незалежність місцевої влади у Франції означає, що національний уряд не може вимагати оцінювання якості роботи. У країні функціонує 77 комітетів управління, до складу яких входять зацікавлені непрофесійні особи. Комітети вносять пропозиції щодо подальшого розвитку нормативно-правової бази. Видано “Керівництво користувача”, де розглянуто основні механізми ППП, схеми, форми, інформація щодо фінансування бюджету. Проводиться оцінювання проектів спільно з державним департаментом, визначаються ефективність і результативність витрачання коштів. Важливе місце відводиться рекламі проектів [17].

На сьогодні у Франції впроваджується 50 проектів на суму 8 млрд євро та 23 на суму 1,5 млрд євро. Однією з особливостей партнерства у Франції є утримання балансу між великими державними і малими проектами, котрі впроваджує місцева влада. Основною сферою впровадження ППП є концесії на спорудження автомагістралей та на водопостачання [5].

Отже, ППП набуло поширення у більшості країн світу, де його розглядають як один з основних інструментів розвитку економіки. Партнерство дає змогу державі та приватному сектору за рахунок об’єднання фінансових, управлінських, технологічних ресурсів отримувати взаємну вигоду, поєднуючи розв’язання суспільно значущих завдань соціально-економічного розвитку країни з досягненням інтересів бізнесу і громади [16].

Структуру проектів ППП в Україні за даними Світового банку в 1992–2014 рр. наведено в таблиці.

Пріоритетними сферами для розвитку ППП в Україні вбачаються: виробнича інфраструктура й високотехнологічне виробництво (транспорт і його інфраструктура, енергетичний сектор, машинобудування, зв’язок); будівництво та житлово-комунальне господарство (формування ринку доступ-

Т а б л и ц я

Інвестиції в проекти на засадах ППП

Сектори економіки	Типи проектів								Усього за типами проектів	
	Концесія		Відчуження		Стартап-проекти		Оренда			
	Кількість проектів	Обсяг інвестицій, млн дол. США	Кількість проектів	Обсяг інвестицій, млн дол. США	Кількість проектів	Обсяг інвестицій, млн дол. США	Кількість проектів	Обсяг інвестицій, млн дол. США	Кількість проектів	Обсяг інвестицій, млн дол. США
Енергетика	–	–	31	1 057	10	1 243	–	–	41	2 299
Зв’язок	–	–	2	1 572	12	10 437	–	–	14	12 009
Транспорт	–	–	–	–	1	130	–	–	1	130
Комунальні послуги	1	102	–	–	–	–	1	100	2	202
Усього	1	102	33	2 629	23	11 809	1	100	58	14 640

Складено за: Ukraine. Private Participation in Infrastructure Projects Database. World Bank and PPIAF [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ppi.worldbank.org/explore/ppi_exploreCountry.aspx?countryId=97.

ного житла, технічне переобладнання, підвищення ресурсо- та енергоефективності ЖКГ, поводження з побутовими відходами, благоустрій територій); соціальна інфраструктура та гуманітарний розвиток (охорона здоров'я, освіта, культура, туризм і спорт).

Важливим напрямом є покращання фінансових механізмів проектів ППП в Україні разом із ліквідацією відповідних розбіжностей у законодавчих та нормативних документах. Як переконує досвід багатьох країн, політика держави як потужного інституту, котрий піклується про розвиток сфер життєзабезпечення економіки, сприяє створенню необхідного середовища для розвитку взаємовигідних відносин влади та бізнесу, здійсненню змішаних інвестицій приватного і державного капіталів без пригнічення ринкових тенденцій. При цьому регулюючі й організаційні функції держави разом із послабленням ступеня управлінського контролю, удосконаленням податкового адміністрування, а також формуванням адекватної нормативної бази є комплексом заходів взаємодії з підприємницькими структурами, який здатний забезпечити підтримку становленню ППП в Україні. Розуміння економічної суті партнерств необхідно координувати з політичною і правовою складовими, бо дисбаланс інтересів влади та бізнесу може стати реальною перешкодою для досягнення цілей розвитку. Причини низької інвестиційної привабливості або небажання приватного стейкхолдера спрямовувати кошти в певний сектор часто перебувають не в економічній і навіть не в правовій площині. Зовнішні кризові явища, внутрішні негаразди, пов'язані зі збігом негативних для соціально-економічного розвитку фаз політичних та господарських циклів, дезорієнтують підприємців щодо довгострокових цілей капіталовкладень, а також прозорих і комфортних норм та правил у державі.

Основною перевагою ППП для приватного сектору є можливість інвестувати в соціально-економічні проекти розвитку регіону, населеного пункту та брати в них участь. Такий напрям у сучасних умовах вкрай актуальний у контексті першочергових заходів із відбудови транспортної, інженерної, інформаційної, соціальної інфраструктури в Донецькій та Луганській областях. Загальні статистичні дані свідчать про позитивну динаміку капіталовкладень у проекти, що забезпечують піднесення національного господарства. Однак, починаючи з 2012 р., обсяг інвестицій значно знизився (рисунок).

В умовах децентралізації залучення приватного сектору на паритетних засадах дасть змогу забезпечити давно назріле реформування морально застарілої інфраструктури держави та регіонів. ППП має стати одним із ключових механізмів економічного зростання, підвищення стандартів життя населення за рахунок якісніших суспільних послуг, поліпшення бізнес-клімату та інвестиційного середовища.

Імплементация механізмів ППП має відбуватися таким чином.

1. Згідно зі схваленими прогнозами видаткових частин державного й місцевих бюджетів на конкретний рік і середньострокову перспективу визначаються перелік та обсяг фінансування державних цільових програм. У межах цих обсягів конкретизуються сфери використання механізмів ППП. Обчислюються частки фінансування за рахунок бюджетів відповідних рівнів залежно від застосовуваних способів ППП: залучення

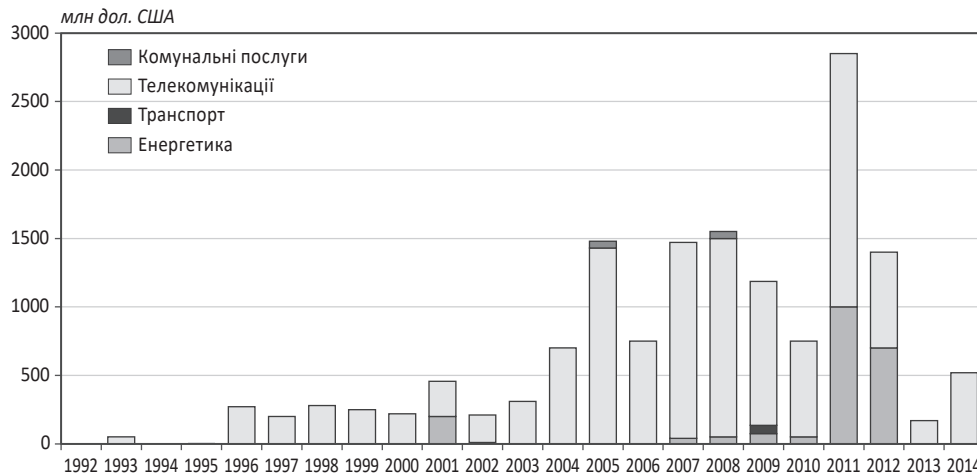

Рисунок. Інвестиції в проекти ППП у сфері інфраструктури в Україні

Складено за даними Державної служби статистики України.

коштів для реалізації проекту, розширення можливостей для отримання кредитів під проект через отримання державних гарантій тощо.

- Відповідно до переліку державних та/або місцевих цільових програм, де використовуватимуться механізми ППП, визначають розміри фінансування за рахунок приватних джерел та складають єдині кошториси. В останніх виокремлюються прямі та непрямі витрати для фінансування дій, передбачених у проектній документації, що обґрунтовує досягнення цілей програм.

Єдиний кошторис програм ППП має містити джерела державного, місцевого та приватного фінансування, що визначаються окремо залежно від запланованого індикатора виконання. Обсяг використання бюджетних та інших державних коштів має перебувати в межах рівнів, затверджених законодавчими та іншими нормативними актами. Джерела фінансування формуватимуться за рахунок:

- економії бюджетних та інших державних фінансових ресурсів у результаті залучення приватних коштів;
- потенційної прибутковості приватного бізнесу в результаті розширення простору для вільного руху капіталу, його проникнення до раніше недоступних сфер, економії трансакційних витрат у зв'язку зі спрощенням отримання ліцензій, дозвільної документації, висновків наглядових органів, підвищення статусу проектів за рахунок участі держави, створення позитивного іміджу компанії.

Рух державних та місцевих коштів має відображатися згідно з бюджетним законодавством, а змішаних та приватних фінансових ресурсів – за правилами, аналогічними тим, що регламентують використання фінансів державних корпорацій, а також спеціальних бюджетних фондів. Надання фінансової звітності щодо руху коштів, пов'язаних із виконанням проектів ППП, має

закріплюватися обов'язковими процедурами звітності для економічних агентів приватного та державного секторів економіки.

Підсумовуючи викладене, можна наголосити на необхідності прозорі програми реформ у сфері ППП як рушія стабільного економічного зростання. Необхідно систематизувати діяльність уповноважених органів, а функції окремих установ у частині управління державним майном визначити таким чином, щоб уможливити раціональний вибір партнера в ППП та належний спосіб координації діяльності між ними. Також важливо сприяти активізації органів місцевої влади з метою залучення приватного сектору до реалізації проектів ППП. Законодавство у сфері децентралізації має орієнтуватися на розвиток ППП на місцевому рівні, високий ступінь обізнаності суб'єктів місцевої влади та господарювання з механізмами ППП, поширення можливості залучення людських та інвестиційних фінансових ресурсів до програм підтримки бізнесу.

Крім того, варто наголосити на інтенсифікації відносин місцевого самоврядування з громадою та інститутами ППП. Пріоритетами впровадження його механізму в органах місцевого самоврядування мають бути: використання коштів приватних партнерів у процесі здійснення програм та проектів; скорочення бюджетних витрат на розвиток об'єктів та реконструкцію інфраструктури; упровадження прогресивних технологій. Для цього слід сприяти розширенню незалежності місцевої влади у сфері організації підвідомчих їй послуг та управління ними.

Брак ресурсів для розвитку вітчизняної інфраструктури в контексті євроінтеграції потребує внесення змін до законодавства, а саме Закону України "Про державно-приватне партнерство" та ін. З огляду на наведені підходи до залучення коштів інвесторів у проекти ППП у національному законодавстві варто посилити норми щодо критеріїв їхньої суспільної значущості незалежно від форм власності. Для створення інституційного середовища довіри між економічними агентами вкрай важливою буде послідовна імплементація в управління проектами, що передбачатимуть взаємодію держави та інвесторів на всіх рівнях, принципу справедливого розподілу ризиків між усіма учасниками конкретних програм, капіталовкладень. Все це сприятиме виникненню синергійного ефекту реалізації конкурентних переваг вітчизняної економіки, зокрема, її транзитного потенціалу.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/en/index.html>.
2. Гелбрейт Дж. К. Экономические теории и цели обществ / Дж. К. Гелбрейт. – М. : Прогресс, 1976.
3. Williamson O. E. Markets and hierarchies: Analysis and antitrust implication / O. E. Williamson. – N.Y., 1975.
4. Гець В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / В. М. Гець ; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – К., 2009.
5. Єфименко Т. І. Державно-приватне партнерство в системі регулювання економіки : монографія / Т. І. Єфименко та ін. – К. : Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2012.
6. Green paper on public-private partnerships and community law on public contracts and concessions // Commission of the European Community. – Brussels, 2004. –

- 22 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2004/com2_004_0327en01.pdf.
7. Kappeler A. Public – Private Partnerships in Europe – Before and During the Recent Financial Crisis / A. Kappeler, M. Nemoz // EIB Economic and Financial Report. – 2010. – № 04. – July [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.eib.org/efec/resources/efr_efec_ppp_report.pdf.
 8. European Investment Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eib.org>.
 9. Hodge G. The challenge of public-private partnerships: learning from international experience / G. Hodge, C. Creve. – Edward Elgar Publishing, 2005. – 352 p.
 10. Розвиток партнерства між місцевою владою та недержавним сектором у сфері надання громадських послуг : монографія / О. В. Берданова, В. М. Вакулєнко, М. Д. Василенко та ін. ; за ред. Ю. П. Лебединського. – Ужгород : Патент, 2003. – 192 с.
 11. Вдовенко Ю. С. Економіко-правова сутність концесії: методологічний аспект / Ю. С. Вдовенко // Збірник наукових праць Київського університету економіки і технологій транспорту. Сер.: “Економіка і управління”. – 2004. – Вип. 6. – С. 62–69.
 12. Єфименко Т. І. Формування конкурентоспроможної податкової системи як чинник розбудови державно-приватного партнерства в Україні // Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка і право). – 2009. – № 1 (44). – С. 18–23.
 13. UNCTAD. World Investment Report 2008. Transnational Corporations and the Infrastructure Challenge. – United Nations: New York, Geneva, 2008. – 101 p.
 14. Ukraine. Private Participation in Infrastructure Projects Database. World Bank and PPIAF [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ppi.worldbank.org/explore/ppi_exploreCountry.aspx?countryId=97.
 15. Павлюк К. В. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави / К. В. Павлюк, С. М. Павлюк // Наукові праці КНГУ. Економічні науки. – 2010. – № 17. – С. 10–19.
 16. Середньостроковий план пріоритетних дій уряду на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/document/249628261/Presentation_Plan_diy_2020_c.pdf.
 17. Про державно-приватне партнерство : закон України від 01.07.2010 № 2404-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.

References

1. Official website of United Nations. (n. d.). Retrieved from <http://www.un.org/en/index.html>.
2. Galbraith, J. K. (1976). *E`konomicheskie teorii i celi obshhestv* [Economics and the public purpose]. Moscow: Progress [in Russian].
3. Williamson, O. E. (1975). *Markets and hierarchies: Analysis and antitrust implication*. New York.
4. Heyec` , V. M. (2009). *Suspil`stvo, derzhava, ekonomika: fenomenologiya vzayemodiyi ta rozvy`tku* [Society, state, economy: cooperation and development phenomenology]. Ky`yiv: Insty`t ekonomiky` ta prohnouzuvannya NAN Ukrayiny` [in Ukrainian].
5. Yefy`menko, T. I. et al. (2012). *Derzhavno-pry`vatne partnerstvo v sy`stemi rehulyuvannya ekonomiky`* [Public-private partnership in the system of economic regulation]. Ky`yiv: Insty`t ekonomiky` ta prohnouzuvannya NAN Ukrayiny` [in Ukrainian].
6. Commission of the European Community. (2004). *Green paper on public-private partnerships and community law on public contracts and concessions*. Retrieved from http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2004/com2_004_0327en01.pdf.

7. Kappeler, A., Nemoz, M. (2010, July). Public – Private Partnerships in Europe – Before and During the Recent Financial Crisis. *EIB Economic and Financial Report*, 4. Retrieved from http://www.eib.org/efec/resources/efr_efec_ppp_report.pdf.
8. Official website of European Investment Bank. (n. d.). Retrieved from <http://www.eib.org>.
9. Hodge, G., Creve, C. (2005). *The challenge of public-private partnerships: learning from international experience*. Edward Elgar Publishing.
10. Lebedy`ns`ky`j, Yu. P. (Ed.). (2003). *Rozvy`tok partnerstva mizh miscevoyu vladoyu ta nederzhavny`m sektorom u sferi nadannya hromads`ky`kh posluh* [The development of partnerships between local authorities and the private sector in the provision of public services]. Uzhhorod: Patent [in Ukrainian].
11. Vdovenko, Yu. S. (2004). Ekonomiko-pravova sutnist` koncesiyi: metodolohichny`j aspekt [Economic and legal nature of concession: methodological aspects]. *Zbirny`k naukovy`kh prac` Ky`yivs`koho universy`tetu ekonomiky` i tekhnolohij transportu. Seriya: "Ekonomika i upravlinnya"* [Proceedings of the State Economic and Technological University of Transport series "Economic and Management"], 6, 62–69 [in Ukrainian].
12. Yefy`menko, T. I. (2009). Formuvannya konkurentospromozhnoyi podatkovoyi sy`stemy` yak chy`nny`k rozbudovy` derzhavno-pry`vatnoho partnerstva v Ukrayini [Formation of a competitive tax system as a factor in the development of public-private partnership in Ukraine]. *Naukovy`j visny`k Nacional`noho universy`tetu derzhavnoyi podatkovoyi sluzhby` Ukrayiny` (ekonomika i pravo)* [Scientific Bulletin of National University of State Tax Service of Ukraine (economics and law)], 1, 18–23 [in Ukrainian].
13. UNCTAD. (2008). *World Investment Report 2008. Transnational Corporations and the Infrastructure Challenge*. New York, Geneva: United Nations.
14. World Bank. (n. d.). *Ukraine. Private Participation in Infrastructure Projects Database*. Retrieved from http://ppi.worldbank.org/explore/ppi_exploreCountry.aspx?countryId=97.
15. Pavlyuk, K. V., Pavlyuk, S. M. (2010). Sutnist` i rol` derzhavno-pry`vatnoho partnerstva v social`no-ekonomichnomu rozvy`tku derzhavy` [Essence and role of partnership of the state and private business in socio-economic development]. *Naukovi praci KNTU. Ekonomichni nauky`* [Scientific papers of Kirovohrad National Technical University. Economics], 17, 10–19 [in Ukrainian].
16. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2016). *Seredn`ostrokovy`j plan priory`tetny`kh dij Uryadu na period do 2020 roku* [Medium priority action plan of the Government for the period 2020]. Retrieved from http://www.kmu.gov.ua/document/249628261/Presentation_Plan_diy_2020_c.pdf [in Ukrainian].
17. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). *Pro derzhavno-pry`vatne partnerstvo* [Public-Private Partnership Act] (*Law No. 2404-VI*, July 1). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> [in Ukrainian].